

Sygn. akt III Ca 665/17

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera (spr.)

Sędziowie: SO Mirella Szpyrka

SR (del.) Maryla Majewska - Lewandowska

Protokolant Justyna Chojecka

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2017 r. na rozprawie sprawy

z wniosku S. G.

z udziałem K. K.

o zmianę uregulowania kontaktów z małoletnim B. K.,

z urzędu

z udziałem S. G. i K. K.

o zmianę wyroku rozwodowego w zakresie uregulowania kontaktów z małoletnim B. K.

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 17 stycznia 2017 r., sygn. akt III Nsm 803/14

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie:

a) **w punkcie 1 w ten sposób, że zmienić punkt 4 wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek (...) w R. z dnia 17 czerwca 2014 r., sygn. akt II RC 443/14 w ten sposób, że uregulować kontakty K. K. z małoletnim B. K. bez udziału matki S. G. w miejscu zamieszkania małoletniego, z możliwością zabierania go poza miejsce zamieszkania, raz w tygodniu, co drugi piątek miesiąca od godziny 17:00 do godziny 19:00, oraz co drugą sobotę miesiąca od godziny 10:00 do godziny 12:00,**

b) **w punkcie 3 o tyle, że zawarte w nim zobowiązanie dotyczyć będzie wyłącznie K. K.;**

2. oddalić apelację w pozostałej części;

3. oddalić wnioski uczestników postępowania o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

SSR(del.) Maryla Majewska-Lewandowska SSO Lucyna Morys-Magiera SSO Mirella Szpyrka

Sygn. akt. III Ca 665/17

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni S. G. wniosła o zmianę kontaktów uczestnika K. K. z małoletnim synem B. K. w ten sposób, że ojciec będzie miał prawo kontaktowania się z synem w każdy czwartek od godz. 16.00 do godz. 19.00 w miejscu zamieszkania małoletniego, w co drugą sobotę od godz. 14.00 do godz. 19.00 w miejscu zamieszkania małoletniego, będzie spędzał z dzieckiem pierwszy dzień Świąt Bożego Narodzenia od godz. 14.00 do godz. 19.00 w miejscu zamieszkania małoletniego, w latach nieparzystych będzie spędzał z synem pierwszy dzień Świąt Wielkiej Nocy od godz. 13.00 do godz. 19.00 w miejscu zamieszkania małoletniego, a w latach parzystych w drugi dzień Świąt Wielkiej Nocy od godz. 14.00 do godz. 19.00 w miejscu zamieszkania małoletniego, uchylenie kontaktów w wakacje i ferie. W uzasadnieniu podała, że małoletni ma negatywny stosunek do ojca, boi się go, nie chce z nim rozmawiać, ani go widywać, nie reaguje na prośby wnioskodawczyni, aby pojechał z ojcem, boi się zostać sam z ojcem lub jego matką, czyli babką małoletniego. Wnioskodawczyni podnosił, że chce, aby syn nawiązał kontakt z ojcem.

Uczestnik postępowania K. K. zgodził się na zmianę kontaktów w ten sposób, aby odbywały się one w każdy czwartek od godz. 16.00 do godz. 19.00 z prawem zabierania małoletniego poza jego miejsce zamieszkania i oddalenie wniosku w pozostałym zakresie. Nie zaszyły jego zdaniem żadne nowe okoliczności uzasadniające zamianę kontaktów, poza nowym planem lekcji małoletniego. B. K. zamieszkuje z matką i jej rodzicami, którzy są negatywnie nastawieni do ojca dziecka i małoletni przejawia ich uczucia wobec uczestnika. Dla odbudowania relacji ojca z synem koniecznym jest spędzanie przez nich czasu w odosobnieniu od dziadków i matki.

Postanowieniem z dnia 11.06.2014r. Sąd z urzędu wszczął postępowanie o zmianę pkt. 4 wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek (...) w R. z dnia 17.06.2014r. sygn. akt II RC 443/14.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że małoletni B. K. urodzony (...) jest synem wnioskodawczyni i uczestnika. Orzeczeniem Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek (...) w R. z 18 lutego 2014r. została orzeczona separacja uczestników. Wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim powierzono matce, ograniczając władzę rodzicielską ojcu do współdecydowania o istotnych sprawach syna. Jednocześnie uregulowano kontakty uczestnika z synem w ten sposób, że będzie zabierał dziecko w każdą środę od godziny 16.00 do godziny 19.00, w co drugą niedzielę od godziny 19.00, nadto w latach parzystych będzie spędzał z dzieckiem Wigilię Bożego Narodzenia od godziny 18.00 i odprowadzał syna w pierwszy dzień Ś. do godziny 19.00, zaś w latach parzystych będzie spędzał z dzieckiem drugi dzień Ś. od godziny 10.00 do godziny 19.00 w latach parzystych będzie spędzał z synem pierwszy dzień Świąt Wielkiej Nocy od godziny 10.00 do godziny 19.00, nadto będzie spędzał z dzieckiem w latach parzystych dwa pierwsze tygodnie lipca i drugi tydzień ferii zimowych, a w latach nieparzystych, dwa ostatnie tygodnie sierpnia i pierwszy tydzień ferii zimowych przy czym spotkania będą odbywały się poza miejscem zamieszkania małoletniego.

Wyrokiem z 17 czerwca 2014 r. zostało rozwiązane małżeństwo stron przez rozwód, przy czym nie uległy zmianie dotychczasowe rozstrzygnięcia dotyczące władzy rodzicielskiej oraz kontaktów z małoletnim B..

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śl. z dnia 10.09.2014r. sygn. akt III Nsm 375/14 zagrożono wnioskodawczyni S. K. nakazaniem zapłaty na rzecz K. K. kwoty 200 złotych za każde naruszenie wynikające z punktu 4 wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek (...) w R. z dnia 17 czerwca 2014 roku w sprawie sygnatura akt II RC 443/14, a polegającego na nie przygotowaniu i nie wydaniu małoletniego B. K. na kontakty z ojcem. Ustalono, że od prawomocności orzeczenia w sprawie separacji wnioskodawczyni S. K. nie przygotowuje należycie małoletniego B. K. do kontaktów z ojcem, nie zachęca małoletniego do spotkań, nie prowadziła żadnej terapii psychologicznej mającej ułatwić dziecku kontakt z ojcem.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śl. z dnia 19.11.2014r. Sygn. akt III Nsm 735/14 zobowiązano S. K. do odbycia warsztatów-szkolenia w ramach „Szkoły dla rodziców”, S. K. i K. K. do odbycia terapii rodzinnej z udziałem małoletniego B. K., zobowiązano uczestników do złożenia zaświadczenia o ukończeniu warsztatów w terminie sześciu miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia oraz zaświadczenia o odbyciu terapii rodzinnej w terminie jednego roku od uprawomocnienia się postanowienia.

Następnie kolejnymi orzeczeniami sądowymi uregulowano kontakty ojca z synem z różną częstotliwością w (...) P. (...) Dziennego (...), dokąd małoletni niechętnie przychodził i gdzie kontakty nie odbywały się spontanicznie i prawidłowo. Zobowiązano wnioskodawczynię S. G. do podjęcia konsultacji pedagogiczno-psychologicznych w (...) P. (...) Dziennego (...) w W. w okresie najbliższych dwóch tygodni i odbycia takiej ilości konsultacji ile zaleci specjalista w (...) P. (...) Dziennego (...) w W.. Wnioskodawczyni uczestniczyła w sześciu konsultacjach psychologicznych w okresie od 18.11.2015r. do 30.12.2015r.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śl. z dnia 08.11.2016r. w trybie zabezpieczenia ponownie uregulowano kontakty ojca z synem co drugi piątek miesiąca począwszy od dnia 18.11.2016r. od godz. 17.00 do godz. 19.00, oraz co drugą sobotę miesiąca począwszy od dnia 26.11.2016r. od godz. 10.00 do godz. 12.00, tym razem już poza miejscem zamieszkania małoletniego bez obecności matki S. G. w obecności kuratora sądowego. Małoletni kategorycznie odmawiał wyjścia z ojcem, mówiąc, że chce spotykać się z ojcem w swoim miejscu zamieszkania, ponieważ tutaj czuje się bezpiecznie. Ojciec odmówił spotkań z synem w jego domu; po zakończeniu udziału kuratora w widzeniach małoletni chętnie ponownie odbywał kontakty z ojcem w domu.

Jak ustalono, wnioskodawczyni jest w sposób silny związana emocjonalnie z małoletnim, zapewnia mu poczucie bezpieczeństwa, stałości i akceptacji. Więzy emocjonalna małoletniego z ojcem ma charakter poważnie zaburzony, chłopiec czuje się rozczarowany postawą ojca, przede wszystkim wobec braku umiejętności okazania mu przez ojca czułości, miłości i akceptacji. B. czuje się odrzucony, nieakceptowany. Regularne i nieskrępowane kontakty małoletniego z ojcem winny zostać wsparte pogłębioną pracą psychoedukacyjną i psychoterapeutyczną matki i ojca. Wedle opinii biegłych biegłych celem wzmocnienia więzi emocjonalnych małoletniego z ojcem należałoby wyprowadzić ich kontakty poza miejsce zamieszkania małoletniego bez udziału matki i jej członków rodziny. Początkowo jeden dzień w tygodniu oraz co drugą sobotę lub niedzielę, a następnie rozszerzać kontakty na okresy wakacyjne, ferii i świąt, aż do nocowania u ojca w okresie weekendu.

W tym stanie rzeczy uznał, że zgodnie z art. 113 kro zarówno dzieci, jak i rodzice mają nie tylko prawo, ale i obowiązek utrzymywania ze sobą kontaktów. Z kolei na rodzicach dziecka ciąży obowiązek współdziałania celem realizacji tych kontaktów mając na uwadze przede wszystkim dobro dziecka.

Istniejący od wielu lat konflikt między rodzicami małoletniego w bardzo dużym stopniu obciąża jego sytuację wychowawczą, nie pozwala na realizację jego niektórych istotnych potrzeb psychicznych. Sąd uregulował z urzędu kontakty małoletniego jak w postanowieniu poza miejscem zamieszkania dziecka bez obecności matki, dzieląc w tej mierze wnioski specjalistów sądowych, uznając, że będzie to służyło wzmocnieniu więzi emocjonalnej między ojcem i synem.

Sąd zobowiązał S. G. i K. K. do odbycia indywidualnej terapii psychologicznej celem wzmocnienia kompetencji wychowawczych i rodzicielskich w terminie sześciu miesięcy od prawomocności postanowienia, albowiem regularne i nieskrępowane kontakty małoletniego z ojcem winny zostać wsparte pogłębioną pracą psychoedukacyjną i psychoterapeutyczną matki i ojca. Sąd oddalił wniosek S. G. o uregulowanie kontaktów w miejscu zamieszkania małoletniego z przyczyn wyżej wskazanych.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z dyspozycją art. 520 § 1 kpc zgodnie, z którym każdy uczestnik postępowania ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Wnioskodawczyni wniosła apelację od tego orzeczenia w zakresie dotyczącym ustalenia, iż kontakty z uczestnikiem będą odbywać się poza miejsce zamieszkania małoletniego, w zakresie oddalenia jej wniosku oraz zobowiązania wnioskodawczyni do odbycia indywidualnej terapii psychologicznej celem wzmocnienia kompetencji wychowawczych i rodzicielskich. Zarzucała skarżąca niezgodność ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego poprzez ustalenie, iż odbywanie kontaktów poza miejscem zamieszkania dziecka jest zgodne z jego dobrem. Wskazywała apelująca na naruszenie normy art. 233 § 1 kpc przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów poprzez oparcie orzeczenia bezkrytycznie o opinię biegłych, a także art. 328 § 2 kpc poprzez brak wskazania przyczyn odmowy

wiarygodności twierdzeń wnioskodawczyni, iż małoletni boi się ojca i nie chce realizować z nim kontaktów poza miejscem swojego zamieszkania. Wnosiła skarżąca zatem o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez ustalenie, iż kontakty małoletniego z ojcem winny odbywać się w miejscu zamieszkania dziecka oraz uchylenie kontaktów w czasie ferii i wakacji, uchylenie oddalenia wniosku wnioskodawczyni i rozstrzygnięcia o zobowiązaniu jej do odbycia indywidualnej terapii psychologicznej celem wzmocnienia kompetencji wychowawczych i rodzicielskich, zwrotu kosztów postępowania, ewentualnie uchylenia postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Wodzisławiu Śląskim. Apelująca wskazywała, iż zignorowano, że uczestnik od wielu lat nie potrafił zbudować prawidłowej więzi z synem, forsuje kontakty poza miejsce zamieszkania dziecka wbrew jego woli, a także, że nie uwzględniono faktu dotychczasowego odbycia terapii przez wnioskodawczynię, której to nie odbył jedynie uczestnik.

Uczestnik wniósł o oddalenie apelacji wnioskodawczyni i zwrot kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni częściowo musiała odnieść skutek.

Przede wszystkim wskazać wypada, iż wiek małoletniego B. winie wskazać na konieczność uwzględnienia jego racjonalnych życzeń w zakresie częstotliwości, warunków i miejsca spotkań z uczestnikiem. Bezsprzecznie, co wynika chociażby z zapisów czynionych przez kuratora obecnego na miejscu kontaktów, małoletni wyrażał obawę w odniesieniu do wyjścia z domu z uczestnikiem, komunikował, że nie czuje się z nim bezpiecznie. Trudno w tej sytuacji przyjąć, iż woli małoletniego w tym wypadku nie powinno się uwzględniać, bowiem Sąd pierwszej instancji nie potrafił doszukać się przyczyn, dla których chłopiec boi się opuścić dom z uczestnikiem i nie chce z nim wyjść. Szereg kontaktów nie miało miejsca, bowiem dziecko nie chciało wyjść z domu, a jego ojciec nie chciał do tego domu wejść. Wieloletnie regulowanie spotkań w ośrodku (...), do którego małoletni nie chciał przychodzić, a które prowadziły do spotkań w nienaturalnych warunkach, sztucznych okolicznościach, gdzie dziecko jak podawało nie czuło się komfortowo, doprowadziło do stagnacji w relacjach między małoletnim, a uczestnikiem, które nadal nie są zbyt ścisłe, a nastoletni B. komunikuje konsekwentnie, że czuje się bezpiecznie w domu i nie chce go opuszczać w towarzystwie uczestnika. W tym stanie rzeczy zdaniem Sądu Odwoławczego brak jest podstaw do uznania, że zgodne z dobrem małoletniego będzie uregulowanie jego kontaktów z ojcem poprzez przeniesienie ich poza miejsce zamieszkania chłopca oraz po okresie dokładnie dwóch miesięcy tak znaczne zwiększenie ich częstotliwości, jak w pkt 2. zaskarżonego postanowienia, poprzez chociażby ustanowienie spędzania przez małoletniego dwutygodniowych wakacji z uczestnikiem.

W ocenie Sądu drugiej instancji rozszerzanie kontaktów winno się odbywać stopniowo, w zależności od postawy uczestnika oraz samopoczucia małoletniego, w szczególności zaś trudno jest przewidywać, iż zaburzona relacja będzie na tyle uzdrowiona przez okres dokładnie dwóch miesięcy, by móc je na tyle rozszerzyć, jak ujęto to w zaskarżonym postanowieniu. Podstaw takich przewidywań nie sposób było się doszukać.

Z tych przyczyn, mając na uwadze dotychczasowy przebieg kontaktów małoletniego z uczestnikiem, uznał Sąd Odwoławczy za zasadne zmienić wyrzeczenie zawarte w punkcie 1 ustalając, że kontakty mogą się odbywać w miejscu zamieszkania chłopca, w którym czuje się bezpiecznie i komfortowo, a dopiero jeżeli zaistnieją ku temu warunki i gotowość po jego stronie, z możliwością zabierania go przez ojca poza miejsce zamieszkania. Z uwagi na zaistniałe w przeszłości sytuacje konfliktowe, które mogłyby negatywnie wpłynąć na przebieg kontaktów i nastawienie małoletniego do uczestnika, orzeczono, iż winny się one odbywać bez udziału matki. Wniosek wnioskodawczyni nie mógł być zatem uwzględniony w całości. Uwzględnił przy tym Sąd Okręgowy stanowisko skarżącej, która wyraziła gotowość zapewnienia swobodnych kontaktów w mieszkaniu małoletniego z ojcem, zobowiązała się do udostępnienia w tym celu pokoju.

W wypadku, gdyby zaistniały warunki ku temu, w razie zmiany stanu faktycznego, otworzy się możliwość do dalej idącej regulacji, poszerzenia kontaktów z uczestnikiem, pod względem czasowym i miejscowym, o ile będzie tego wymagało dobro małoletniego dziecka, w oparciu o regulację art. 113⁵ krio,

Jeżeli natomiast chodzi o zobowiązanie rodziców małoletniego do przeprowadzenia terapii, rozstrzygnięcie wymagało również ingerencji Sądu Odwoławczego; w istocie bowiem zostało stwierdzone, że wnioskodawczyni przeprowadziła terapię w wyznaczonym dla niej zakresie; stąd zobowiązanie dotyczyć będzie wyłącznie uczestnika, który terapii nie odbył, a którego dotychczasowa postawa rodzicielska uzasadnia takie orzeczenie, jak wskazał to Sąd pierwszej instancji.

W dalszym zakresie apelacja nie mogła odnieść skutku, wobec nieuwzględnienia wniosku wnioskodawczyni w całości, jak to wyżej wskazano, na zasadzie art. 385 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc w pozostałej części ją oddalono.

O kosztach postępowania wyrzeczono na zasadzie art. 520 § 1 kpc, uznając, iż w niniejszej sprawie nadrzędną kwestią było dobro małoletniego dziecka i brak było sprzeczności interesów między wnioskodawczynią i uczestnikiem. Stąd brak było podstaw do odejścia od ogólnie obowiązującej w postępowaniu nieprocesowym zasady, zgodnie z którą każdy z zainteresowanych ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

SSR del. Maryla Majewska – Lewandowska SSO Lucyna Morys - Magiera SSO Mirella Szpyrka